

การรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

ของผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา: อำเภอเมืองอุบลราชธานี

Perception and Understanding Toward a Crime Act in Compliance with Computer

Crime Act 2007 of Internet Café User Case Study: in

Mueang Ubonratchathani District

สุชีรา พระมาลา¹

กัลยกร ศรีภักดี²

มนไท ประมุขจักโก³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ของผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการภายในการบังคับใช้ พ.ร.บ.ฉบับนี้ การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จำนวน 382 ชุดและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เนื้อหาสาระของ พ.ร.บ. และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ในระดับปานกลาง แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามกรอบของ พ.ร.บ. ในระดับมาก

คำสำคัญ : พ.ร.บ.การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

Abstract

This study aimed to 1) investigate the internet café user's perception and understanding of crimes according to Computer Crime Act B.E. 2550 (2007) in Mueang Ubonratchathani district, and 2) examine the behaviors of computer and internet users under enforcing this Act. 382 questionnaires were used for data collection form Internet café users in Mueang Ubonratchathani district. Descriptive statistics- frequency, percentage, and mean were used to analyze the data. The findings revealed most of the respondents have the Regarding perception and Regarding understanding at medium level while Regarding behavior are at high level.

Keywords : Computer Crime Act B.E. 2550 (2007)

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชธานี

² สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

³ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

บทนำ

ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลายในกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ทั้ง ทางด้านธุรกิจ ธุรกิจ การศึกษา ความบันเทิง ความก้าวหน้าทางอินเทอร์เน็ตได้ทำลายช่องว่างระหว่างสังคม วัฒนธรรม การเมือง ของคนจากทุกมุมโลกเนื่องจากสามารถสื่อสารและติดตามข่าวสารได้อย่างทันท่วงที ซึ่งนอกจากการใช้อินเทอร์เน็ตไปในทางเพื่อประโยชน์แล้ว บุคคลบางกลุ่มยังใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อก่อปัญหาหรือก่ออาชญากรรมได้ จากที่สถานการณ์การก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทยนับวันยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น จึงเป็นที่มาของการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 หรือเรียกย่อๆว่า พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2550 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 โดยพระราชบัญญัติได้มีการกำหนดถึงการกระทำความผิด บทลงโทษ รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการจัดการและแนวทางปฏิบัติของผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการและพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษง่ายขึ้น แต่หลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้มาเป็นเวลากว่า 7 ปีแล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นทุกปี จากการวิเคราะห์สถิติภัยคุกคามของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ปี 2556 พบว่าสถิติโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเดือนมกราคม โดยพบคดีสูงสุดเดือนพฤษภาคม คดีของการก้าวก่าย บุกรุกทางคอมพิวเตอร์ พบมากที่สุด โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยตั้งแต่เดือนมกราคม และสูงสุดที่เดือนพฤษภาคม โดยคิดเป็น 39% ของคดีทั้งหมด รองลงมาคือคดีจากการฉ้อโกงซึ่งพบว่ามีจำนวนสูงในแต่ละเดือนและเพิ่มสูงสุดในเดือนพฤษภาคมโดยคิดเป็น 38.3% ของคดีทั้งหมด และอันดับสามคือ คดีที่พยายามก้าวก่าย บุกรุกทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งคิดเป็น 17.3% ของคดีทั้งหมด (ที่มา <http://y35.wikidot.com/2556>)

ผู้ทำการศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงการรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ของผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตในอำเภอเมืองอุบลราชธานี หลังจากบังคับใช้ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ว่าผู้ใช้บริการมีการรับรู้และความเข้าใจพระราชบัญญัติน้อยเพียงใดและมีพฤติกรรมการใช้บริการเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ของผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตในอำเภอเมืองอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการหลังมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติแล้วในปัจจุบัน

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory) คือ การรับรู้ว่าเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะการตอบสนองพฤติกรรมใด ๆ จะขึ้นอยู่กับ การรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตนและความสามารถในการแปลความหมายของสภาพนั้น ๆ ดังนั้นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยการรับรู้และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการรับรู้ประกอบด้วย ประสาทสัมผัสและปัจจัยทางจิต คือ ความรู้เดิม ความต้องการ และเจตคติ เป็นต้น การรับรู้จะประกอบด้วยกระบวนการสามด้านคือ การรับ สัมผัส การแปลความหมาย ธัญชนก พิสุทธิ์ธีรการุณย์ (2551:27) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการตีความหมายจากสิ่งที่เราพบเห็นในสิ่งแวดล้อม หรือแปลความหมายของมนุษย์ที่ได้จากความรู้สึกสัมผัสเมื่อสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งประกอบด้วย การมองเห็นจากดวงตา การได้ยินจากหู การได้กลิ่นจากจมูก การชิมรสจากลิ้น และการสัมผัสจากอวัยวะต่าง ๆ ทางร่างกาย โดยการจำแนก

คัดเลือก วิเคราะห์ ด้วยระบบการทำงานของภาวะร่างกาย เทียบเคียงกับประสบการณ์เดิมในความทรงจำให้กลายเป็น
สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย จดจำ ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม และนำไปใช้ในการรับรู้ต่อไป

กระบวนการรับรู้- สติ วิงศ์สุวรรณ (2529: 105) ได้กล่าวถึงการรับรู้ไว้ว่า การรับรู้มีความสำคัญต่อการ
เรียนรู้ การรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าไม่มีการรับรู้แล้วการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้สังเกตได้จากกระบวนการดังนี้ สิ่งเร้า
ประสาทสัมผัสกับสิ่งเร้า ตีความแล้วรู้ความหมายการรับรู้ เกิดสังเกตเป็นการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์
และแนวโน้มของพฤติกรรมเมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์พัฒนาเป็นเจตคติแล้วพฤติกรรมก็ตามมาใน
ที่สุด ก่อให้เกิดแนวความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะดำเนินการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เลือกสรร และแยกแยะ
สิ่งเร้ารอบด้าน กมลรัตน์ หล้าสูงศักดิ์ (2527: 228-239) สรุปว่า การรับรู้แบ่งออกเป็น 4 ประการคือ

1. การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ
2. การรับรู้ลักษณะของบุคคลต้องอาศัยข้อมูลประกอบกัน
3. การรับรู้ลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม และคำบอกเล่า
4. การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มบุคคล หมายถึง มโนภาพหรือมโนคติของสิ่งต่าง ๆ ตามที่บุคคลรับรู้เป็นภาพ
ที่อยู่ในความคิดหรือจินตนาการของบุคคลและบุคคลสามารถบอกลักษณะของภาพเหล่านั้นให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย

ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการจับใจความ ได้แก่ การแปล ตีความ และขยาย
ความในเรื่องนั้น ผู้ที่มีความเข้าใจจะต้องรู้ความหมายและรายละเอียดของเรื่องนั้น สามารถอธิบายได้ด้วยตนเอง
ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526: 16) ให้ความหมายของความเข้าใจว่าเป็นความสามารถในการสื่อความหมายของสิ่งที่
เรียนรู้ โดยไม่จำเป็นต้องนำไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ได้แก่

1. การแปลความหมาย (Translation) สามารถสื่อความหมายของสิ่งที่เรียนรู้แล้ว โดยวิธีสื่อความหมาย
แบบอื่น ๆ เข้าใจความหมายของความรู้ที่ปรากฏในการสื่อความหมายแบบต่าง ๆ
2. การตีความ (Interpretation) สามารถอธิบายหรือสรุปความเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้นั้น
3. การขยายความ (Extrapolation) สามารถพิจารณาถึงสิ่งที่นอกเหนือไปจากเรื่องที่เรียนรู้ทั้งด้านโอกาส
ที่จะนำไปใช้ ผลที่เกิดขึ้น แนวโน้มในอนาคตต่อไป

ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่าการรับรู้คือ การแปลความของสิ่งที่ได้สัมผัสโดยผ่านกระบวนการแปลความหมาย
เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นๆ

ความหมายของพฤติกรรม - พฤติกรรมเป็นกิริยาอาการที่แสดงออกของสิ่งมีชีวิตในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า
ทั้งจากภายนอกและภายใน โดยรูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของพันธุกรรมและ
สิ่งแวดล้อม อารีย์ พันธมณี (2534: 15-16) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม (Behavior) ว่าหมายถึง กิจกรรม
หรือการกระทำของอินทรีย์ที่บุคคลสามารถสังเกตเห็นได้ รู้ได้ หรือใช้เครื่องมือวัดหรือตรวจสอบได้ พฤติกรรมแบ่ง
ออกเป็น

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นสังเกตได้จากภายนอกมี 2
ลักษณะ คือ
 - 1.1 พฤติกรรมแบบ Molar เป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นด้วยตาเปล่า โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือวัดและ
ตรวจสอบ
 - 1.2 พฤติกรรมแบบ Molecular เป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยเครื่องช่วยในการสังเกต เช่น การไหลเวียน
ของโลหิต การเดินของหัวใจ

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถเห็นได้ชัดเจนด้วยตา แต่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดและตรวจสอบ พฤติกรรมภายใน คือ ความรู้สึก (Feeling) การรับรู้ (Perceiving) การจดจำ (Remembering) การคิด (Thinking) และการตัดสินใจ (Decision Making)

การประเมินพฤติกรรม - สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543: 61-62) กล่าวว่า การประเมินพฤติกรรมจะทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกทำให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรม โดยวิธีการประเมินพฤติกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วิธีการประเมินโดยตรง (Direct Methods of Assessment) เป็นวิธีที่สามารถบอกถึงลักษณะของพฤติกรรมโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการตีความ ประกอบด้วย

- 1.1 การสังเกตพฤติกรรม (Observation)
- 1.2 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง (Self-Monitoring)
- 1.3 การวัดผลที่เกิดขึ้น (Measurement of Product)
- 1.4 การวัดทางสรีระ (Physiological Measures)

2. วิธีการประเมินทางอ้อม (Indirect Methods of Assessment) เป็นวิธีที่ต้องผ่านกระบวนการตีความซึ่งต้องขึ้นอยู่กับความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ประกอบด้วย

- 2.1 การสัมภาษณ์ (Interview)
- 2.2 การรวบรวมข้อมูลจากผู้อื่น (Information from other People)
- 2.3 การรายงานตนเอง (Self Report)

ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่าพฤติกรรมเป็นการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เข้ามากระตุ้นผ่านทางกระบวนการรับรู้และการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรม โดยแบ่งออกเป็นพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ของผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตในอำเภอเมืองอุบล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2551) ได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติและแนวทางการป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์” เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันไม่ให้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2550 ซึ่งได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ในการร่างพระราชบัญญัติและผลกระทบของการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้มีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่าง ๆ และได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ 1 คน เป็นจำนวน 5,800 คน ได้ผลว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่ามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ส่วนคนที่ทราบว่ามีความรู้ก็ยังไม่มีความเข้าใจในเนื้อหาของพระราชบัญญัติ โดยประชาชนมีความต้องการที่จะทราบข้อมูลและให้ทำการเผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด

ลัดดาวลีย์ ภูตอินันต์ (2551) ทำการวิจัยเรื่อง “จริยธรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 63 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ” เป็นการศึกษาในระดับจริยธรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 63 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยจำแนกตามอายุ สถานภาพก่อนเข้ารับการศึกษา ระดับการศึกษา ก่อนเข้ารับการศึกษา ชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต และสถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งสรุปได้ว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 63 โรงเรียนนายร้อยตำรวจมีจริยธรรมในการใช้

อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับดี จริยธรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนนายร้อยตำรวจดังกล่าวสัมพันธ์กับอายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา ก่อนเข้ารับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ระยะเวลา วัตถุประสงค์และสถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต

องอาจ เทียนศิริ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์: กำหนดฐานความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อคอมพิวเตอร์” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์โดยได้แบ่งรูปแบบการกระทำผิดต่อคอมพิวเตอร์ออกเป็น 6 รูปแบบได้แก่ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์โดยปราศจากอำนาจ การดักข้อมูลคอมพิวเตอร์ การจารกรรมข้อมูลคอมพิวเตอร์ การทำให้เกิดความเสียหายต่อคอมพิวเตอร์ การปลอมข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ และการศึกษาเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและอนุสัญญาว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน โดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ยอมรับว่าอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เป็นหนึ่งในปัญหาต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนประเทศอังกฤษมีความเห็นว่าอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เป็นเพียงการกระทำความผิดเดิมในรูปแบบใหม่เท่านั้น และกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่สามารถดำเนินคดีกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ได้ ดังนั้นเมื่อเกิดการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ จึงได้พยายามนำกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไปปรับใช้กับความผิดที่เกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่กฎหมายไม่ครอบคลุมถึงความผิดในรูปแบบที่เกิดขึ้น ซึ่งในที่สุดจึงมีข้อสงสัยถึงความชอบธรรมในการใช้กฎหมายของศาล และประเทศเยอรมันซึ่งเป็นประเทศที่ใช้กฎหมายแบบซีวิลลอว์ (Civil Law) เหมือนกับประเทศไทย โดยเยอรมันมีกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินซึ่งรวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ทรัพย์สินทางปัญญา ความลับเฉพาะเรื่องหรือวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง แต่เมื่อปัญหาอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ต้องมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ของผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตกรณีศึกษาเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความเข้าใจต่อการกระทำความผิด และพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตภายหลัง พ.ร.บ. บังคับใช้ โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 ราย เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) ณ ร้านอินเทอร์เน็ตที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองอุบลราชธานีจำนวน 226 ร้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมประเด็น สำคัญและฐานความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ปัจจัยของการเลือกใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ต ลักษณะการใช้บริการ ระยะเวลาในการใช้ สื่อที่ได้รับทราบเกี่ยวกับ พ.ร.บ.

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ความเข้าใจต่อการกระทำความผิด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตามกรอบของ พ.ร.บ. โดยเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามนี้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำไปทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 20 ชุดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตเพื่อรับทราบความไม่ชัดเจนของแบบสอบถาม และนำมาปรับปรุงเพื่อความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง การวิเคราะห์ข้อมูลทำ

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยแสดงตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และตารางไขว้ (Cross-Tab)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56.5) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-25 ปี (ร้อยละ 50.0) มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 61.5) มีอาชีพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา (ร้อยละ 69.6) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 44.5) มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ต 8-10 ปี (ร้อยละ 23.8) ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ ในการเลือกใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ได้แก่สถานที่กว้างขวาง บรรยากาศเย็นสบาย มีข้อส่งเสริมการขายที่น่าพอใจ อัตราค่าบริการถูกตามลำดับ โดยลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ เล่นเกมออนไลน์ ออฟไลน์ (ร้อยละ 74.6) รองลงมาคือ พุดคุย สนทนาออนไลน์ (ร้อยละ 72.5) ค้นหาข้อมูลและฟังเพลงออนไลน์ (ร้อยละ 63.1) โดยใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 2-3 ชั่วโมงต่อครั้ง (ร้อยละ 35.1) ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จากสื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 57.3) รองลงมาคือ เว็บไซต์ (ร้อยละ 45.8) และ กระดาษ/เว็บบอร์ด (ร้อยละ 30.9)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบถูกเกี่ยวกับระยะเวลาผ่อนผันการเก็บข้อมูลจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 76.2) รองลงมาคือวันที่บังคับใช้หลังประกาศ (ร้อยละ 74.6) และการเก็บข้อมูลจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ (ร้อยละ 74.1) โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับปานกลาง คือ ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 72.0 รองลงมาคือมีการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของ พ.ร.บ. ในระดับมาก คือ ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 4.7 การศึกษาความเข้าใจต่อการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบถูกเกี่ยวกับการนำเข้าข้อมูลเป็นเท็จ (ร้อยละ 84.8) การนำเข้าเนื้อหาไม่เหมาะสม (ร้อยละ 79.8) การเผยแพร่เนื้อหาไม่เหมาะสม (ร้อยละ 30.1) รองลงมา คือ การรบกวนทำลายระบบคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 80.9) และการจำหน่าย/เผยแพร่ชุดคำสั่ง (ร้อยละ 76.2) โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในระดับปานกลาง (ร้อยละ 77.2) รองลงมาคือเข้าใจในระดับมาก (ร้อยละ 13.9) และไม่เข้าใจในระดับน้อย (ร้อยละ 8.9) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตามกรอบ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมตามกรอบ พ.ร.บ. โดยส่วนใหญ่ตอบไม่สมควรทำพฤติกรรมรบกวนทำลายข้อมูลคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 85.9) รองลงมาคือไม่สมควรทำพฤติกรรมนำเข้าข้อมูลติดต่อภาพทำให้ผู้อื่นเสียหาย (ร้อยละ 84.3) และไม่สมควรทำพฤติกรรมดักข้อมูลคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 80.1) โดยผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามกรอบของ พ.ร.บ. อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 64.4) ระดับปานกลาง (ร้อยละ 29.3) และระดับน้อย (ร้อยละ 6.3)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

จากผลของการศึกษาการรับรู้และความเข้าใจการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมด้านการรับรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้เรื่องระยะเวลาผ่อนผันการเก็บข้อมูลจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์มากที่สุดและเรื่องวันที่ประกาศใช้น้อยที่สุด สอดคล้องกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จัดทำคู่มือการปฏิบัติแนะแนวทางการป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกัน

ไม่ให้เกิดการทำผิดตาม พ.ร.บ. ได้ผลว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่ามี พ.ร.บ. ส่วนคนที่ทราบว่ายังมีก็ยังไม่มีความเข้าใจ เนื้อหาของ พ.ร.บ. โดยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบเกี่ยวกับ พ.ร.บ. มากที่สุดและต้องการให้มีการเผยแพร่เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ด้านความเข้าใจ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเข้าใจในมาตรา 14 การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชนมากที่สุด และเข้าใจน้อยที่สุดในมาตรา 8 การกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ด้านพฤติกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามกรอบของ พ.ร.บ. อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ ภูตินันต์ (2551) ที่ทำการวิจัยจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 63 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้ผลว่านักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 63 โรงเรียนนายร้อยตำรวจมีจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับดี โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตามกรอบของ พ.ร.บ. มากที่สุดในมาตรา 9 การทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ และน้อยที่สุดในมาตรา 13 การจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด สอดคล้องกับ องอาจ เทียนหิรัญ (2546) ที่ทำการวิจัยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์: กำหนดฐานความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อคอมพิวเตอร์ได้ผล การศึกษาว่าต่างประเทศก็ประสบปัญหาการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ โดยมีการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และพฤติกรรมผู้กระทำความผิดในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่สามารถนำกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นมาพิจารณาถึงโทษผู้กระทำความผิดได้ รูปแบบของการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์สามารถแบ่งออกเป็น การเข้าถึงคอมพิวเตอร์โดยปราศจากอำนาจ การดักข้อมูลคอมพิวเตอร์ การจารกรรมข้อมูลคอมพิวเตอร์ การทำให้เกิดความเสียหายต่อคอมพิวเตอร์ การปลอมข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ให้มากขึ้น และควรเลือกสื่อที่มีการเข้าถึงได้ง่าย เช่น สื่อโทรทัศน์หรือวิทยุ
2. เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากตนเองและเป็นผู้กระทำและจากผู้อื่นมากระทำความผิดกับตนเอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่และสร้างความเข้าใจต่อการกระทำความผิดแก่ประชาชนให้มากขึ้น ควรมีการกระจายความรู้ความเข้าใจไปยังกลุ่มที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้บริการหรือไม่มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตด้วย
3. ส่งเสริมพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตามกรอบของ พ.ร.บ.ให้มากขึ้น สถานศึกษาและองค์กร/หน่วยงานควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสว่างค์.(2527). **การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี (Case Study): เอกสารคำสอน.**กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ธัญชนก พิสุทธธีรดิการุณย์. (2551). **การรับรู้ต่อองค์ประกอบผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภค “Made in China” ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.**สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ.(2526).**ทัศนคติ:การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย.**พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์

พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

[ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา www.mict.go.th/home/download/38_.pdf

ลัดดาวัลย์ ภูติอนันต์. (2551). จริยธรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 63 โรงเรียนนายร้อย
ตำรวจ. ภาควิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มงานวิชาสังคมศาสตร์และทั่วไปกองบังคับการวิชาการโรงเรียนนายร้อย
ตำรวจ

ศิระ บุญภินนท์. (2542). ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในการกระทำผิดทางอาญาของ
ผู้ใช้บริการฯ. นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถิตี วงศ์สุวรรณ.(2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น

องอาจ เทียนหิรัญ.(2546). อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์: การกำหนดฐานความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อ
คอมพิวเตอร์. นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อารีย์ พันธมณี.(2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลิฟแอนด์ลิฟเพรส